

Kristovo pomicanje pastoralnih kamenja

Nekoliko kritičkih crtica jednoga župnika o župi

MILI PLENKOVIĆ*

UDK 253:268
Izlaganje sa
znanstvenog skupa
Primljeno:
09. lipnja 2010.

Sažetak: Članak kritički promišlja trenutno stanje župe i župnoga dušobrižništva s gledišta jednoga župnika. Stanje se sagledava u svjetlu mnogobrojnih nejasnoća i kriza koje se mogu lako uočiti u današnjoj Crkvi, a time i u župama: identitet, biblijska teologija i sakramenti, pastoral sakramenata, pastoral odraslih vjernika. Promišljaju se također i teze »Direktorija za pastoral sakramenata«, s posebnim osvrtom na župnu zajednicu: odnos župne i vjeronaučne kateheze, inicijacija. Zastupa se ideja preobrazbe i promjene današnjega shvaćanja i ostvarenja kršćanske inicijacije. Naposljetku, ističe se da nas sve navedene krize zapravo vode do Isusa Krista, do teologije milosti, jer jedino on može pomicati naša pastoralna kamenja.

Gljučne riječi: župa, župna zajednica, inicijacija, kateheza, vjeronauk.

Uz generalni pozdrav svima, dopustite mi jednu malu napomenu na početku. Kad mi je Ivica Raguž spomenuo ovaj zadatak, pomislio sam: »Ništa lakše! Toliko je toga o čemu razmišljam ili doživljam kao problematično. Treba to samo prikupiti.« Međutim, kako je vrijeme odmicalo, sve sam više imao dojam da sam zagazio u neistraženo područje i da nemam pojma u kojem pravcu krenuti. Stoga sam spomenuo nekim kolegama zadatak i molio ih da mi pomognu nekom natuknicom. Malo me je njih ozbiljno shvatilo. Valjda oni imaju isti problem s kojim sam se i ja suočio, a kojega je Augustin davno definirao riječima: »Ako me ne pitaš, znam; pitaš li me, ne znam.« Doduše, dobio sam nekoliko sugestija od toga kako uobličiti cijelo izlaganje do sugestija o pojedinačnim područjima problematike. Nakon nekoliko pokušaja prepustio sam se spontanom naviranju misli. Spasio me je Ivica široko impostiranim naslovom koji vam nije mogao dati nikakvu natuknicu o tomu što možete očekivati.

* Don Mili Plenković,
Trg sv. Stjepana I., p.p. 3,
21540 Hvar, Hrvatska, mili.
plenkovic@st.t-com.hr

Stavljajući na papir svoje razmišljanje imao sam pred sobom prospekt ovoga simpozija i po naslovima sam pretpostavio da će neka predavanja dotaknuti i dio problematike kojom sam se namjeravao pozabaviti makar u natuknicama. Ocijenio sam da će predavanje »O odnosu prezbitera i biskupa« dotaknuti i probleme u tom odnosu, da će predavanje »O svećeničkom celibatu« progovoriti o problemima na tom planu, da će predavanje »Svećenik, navjesticitelj i slavitelj Kristova djela spasenja« dotaknuti probleme vezane uz taj plan svećeničkoga djelovanja, te da će predavanje »Svećenik i župna zajednica« dotaknuti probleme koji se javljaju u odnosu svećenika i župljana.

Vjerojatno smo svi svjesni ovoga: bilo čiji govor o lijepim i manje lijepim stranama svećeništva bit će jako subjektivan. Neke poteškoće, doduše, proizlaze iz objektivnih vanjskih okolnosti u svijetu, ali one uvijek imaju subjektivni odraz u nama. Zatim, postoje »objektivne« okolnosti koje su vrlo različite od biskupije do biskupije ili barem od regije do regije, ili od grada do manje sredine (gradića ili sela), a neke su poteškoće najuže povezane s vlastitom naravi, načinom kako primamo »podražaje« i kako na njih reagiramo. Dakle, unaprijed se ispričavam. Siguran sam da ću biti jako subjektivan. Potakne li ovo priopćenje na razmišljanje, izazove li dobru diskusiju možda i meni samomu pomogne.

Nejasnoće i krize u dušobrižništvu

Kad krenem razmišljati o svom (srebrnom) pastoralnom djelovanju, prvo čega postajem svjestan jest nejasnoća. Imam osjećaj da sam se našao u blatnoj vodi u kojoj ništa ne vidim. Samo osjetim kad udarim glavom o »nešto«, a najčešće uopće ne znam u što sam udario. A prečesto udaram glavom. Nije uvijek bilo tako. Što sam stariji, sve mi više postaje užasno zamršeno i nejasno tako da sad imam samo jednu jasnu spoznaju: malo mi je toga jasno.

Je li taj osjećaj isključivo subjektivne prirode? Spadam li ja u one koji »sebi kompliciraju život«? Kamo sreće da je tako. Rekli bi u nas: »Sve zlo s tim prošlo!« No, bojim se da je ovo s nejasnoćom objektivni problem.

Na našim smo dekanatskim sastancima bezbroj puta pokretali neka problematična pastoralna pitanja, primjerice ujednačavanja sakramentalne prakse. Ali, zbog različitih viđenja problematike, nismo se baš mnogo pomakli. Trudim se sudjelovati u raznim tečajevima, simpozijima, školama, slušati predavanja, uključiti se u rasprave i uvijek imam isti osjećaj: nove spoznaje nameću nova pitanja, nejasnoće su veće i dublje!

Nije li svijet u kojemu živimo, ovo vrijeme kojega smo dionici, u idejnom/spoznajnom kaosu? Nije li opća Crkva u sličnoj situaciji? Na papiru, ušančeni iza teoloških fraza, iza našeg crkvenog jezika (npr KKC) »glumimo« da nam je sve jasno, međutim u praksi, u stvarnom životu malo je toga jasno.

Nije li primjer za to i dokument naših biskupa »Direktorij o slavljenju sakramenata«? U »Uvodu«, u br. 10., stoji: »Ovaj dokument želi biti određena pomoć i podrška pastoralnim djelatnicima koji se susreću s brojnim pitanjima i poteškoćama ... koje kod svećenika izazivaju određeni osjećaj frustracije.«

Da, to je to. To vjerojatno stoji iza svega ovoga što ću reći. Meni ni ovaj spomenuti dokument, a ni bilo koji drugi koji sam do sada imao u rukama, nije pomogao riješiti se tog osjećaja frustracije. Imam osjećaj da ovaj dokumenat nije pomoć u rješavanju frustracije, jer ne daje nikakvu jasnu orijentaciju upravo tamo gdje su najosjetljivija pitanja pastoralne prakse. Stojeći pred »teorijom« - pokupljenom iz različitih dokumenata, crkvenog zakonika i obrednika i objedinjenom na jednom mjestu, samo imam jači osjećaj da me svom silinom tresnuo po glavi taj raskorak očekivanoga (što Crkva očekuje od sakramenata i pastoralna sakramenata) i stvarnog (kako to shvaćaju i prakticiraju vjernici). I zato sve češće osjećam i mislim da se nalazim pred »nemogućom misijom«.

Ne morate dijeliti moje mišljenje, ali rekao bih da je to što ja doživljam kao »nejasnoću« Papa vrlo precizno dijagnosticirao sintagmom »diktatura relativizma«.

Sve češće su nam i uši i usta puna »krize«. Švicarski teolog Hans Küng tvrdi da kriza u Katoličkoj crkvi kulminira (pismo biskupima). On priziva novi koncil u nadi prevladavanja krize. Čitao sam i slušao: Crkva je bila u krizi (zaostala za vremenom) pa je II. vatikanski koncil sazvan zato da pronađe izlaz iz te situacije, tj. da nas izvuče iz krize. Ili nisam u pravu? Imamo li zaista dojam da nas je II. vatikanski izvukao iz krize? Moj je dojam upravo suprotan: da je Koncil doprinio produbljenju krize. U svakom slučaju doprinio je poplavi nejasnoća. Čini mi se da bi nam sada trebao koncil koji bi jednoznačno interpretirao zaključke II. vatikanskog.

S velikom dozom frustriranosti priznajem da ne vidim baš ništa u našoj pastirskoj službi što ne ukazuje na kritično stanje.

1. U krizi je – o tomu se od II. vatikanskog stalno govori – sam naš identitet. Ne ćete naći ni jedan značajniji rad o svećeništvu koji to ne spominje. Uzalud liturgijske tvrdnje, uzalud teze Učiteljstva o jednoznačnosti onoga »in persona Christi«, kad različiti »veliki teolozi« »službeni« nauk nesmiljeno nastavljaju podgrizati s različitih strana pa učiteljska teza o svećeničkom identitetu izgleda kao odgrizak od jabuke.
2. U dubokoj je krizi biblijska teologija i sakramentologija. Moj je dojam da paralelno s našom Crkvom »paradiraju« različite, često suprotstavljene, teze. Budući da se svećeničko djelovanje velikim dijelom sastoji upravo u slavljenju liturgije, a Riječ Božja i sakramenti bitni su sadržaj kršćanske liturgije, normalno je da više ne znaš ni kako ni zašto radiš to što radiš. K tomu treba samo posvijestiti sebi sve dublji razlaz u tumačenju duha liturgije koji postoji – (stvarno ili u ne-

čijem interesu »napuhano«) između »ratzingerovskoga« i »koncilskoga« shvaćanja liturgije.

3. Navještaj vjere u krizi je. Mislim na sve oblike navještaja. Ako je u krizi biblijska teologija, nužno je u krizi i navještaj. I ne vidim kako se iz toga iskobeljati. Mogu se održati pusti simpoziji na tu temu, a zbrka biva sve veća dok ne postane kakve-takve unisonosti o tomu je li Biblija Riječ Božja? Što jest Riječ Božja? Kako je treba shvaćati i tumačiti?

Postoje dakako dokumenti koji govore o stavovima Crkve, ali istodobno legalno djeluju teolozi kojima Crkva nije zabranila djelovanje u njezino ime, a oni produciraju teze koje ja osobno ne uspijevam pomiriti s onim što izgleda da je službeni stav Crkve.

4. U krizi je pastoral sakramenata. Uvod u »Direktorij za pastoral sakramenata« u br. 10. daje prilično realnu sliku stvarnosti. Dijeljenje sakramenata inicijacije djeci (ili odraslima) izvan konteksta zrele kršćanske zajednice skoro je »bacanje biserja pred svinje«. Međutim, nije realno reći da »djeca koja pohađaju vjeronauk izolirano od životnoga kontakta s iskustvom življenog kršćanstva« nemaju velike šanse da zažive svoju vjeru. Slažem se s tezom ali, kako je formulirano, ispada da netko ili nešto djeci onemogućuje kontakt s »iskustvom življenoga kršćanstva« koje postoji u župnoj zajednici te djece. Čini mi se da je istina nešto drugačija.

Kao prvo, mislim da se moramo odreći pojma »župna zajednica« jer naše župe najčešće nisu nikakve zajednice. Drugo, usuđujem se reći da ne znam ni jednu jedinu župu u Hrvatskoj koja bi - u cjelini - mogla svježe iniciranima posvjedočiti iskustvo življenoga kršćanstva. Istina je da u našim župama susrećemo ponekog kršćanina/kršćanku s iskustvom življenoga kršćanstva. Tu i tamo se u našim župama može naći »grupa« vjernika (a kad kažem **grupa**, mislim na više-manje strukturiranu grupu koja je nastala na bazi nekog duhovnog »puta« ili pokreta, a nikako na bazi općega, župnoga pastorala) koja bi mogla pružiti podršku »novom« kršćaninu, djetetu ili odraslom.

Ovo s »grupama« u župama posebno je pitanje. Koliko poznajem situaciju, tvrdim da u Crkvi u Hrvatskoj nema opće podrške takvim »grupama«. Takve se duhovne zajednice dočekuju s golemom dozom nepovjerenja, predrasuda. Dok sanjamo i pišemo o potrebi »zrelih kršćanskih zajednica«, nema općeg konsenzusa o stvaranju uvjeta za nastanak zrelih kršćanskih skupina u našim župama. To je isto kao kad bi netko propagirao natalitet, ali pod uvjetom da se djeca rađaju s maturom.

Tvrđnja iz br. 10. (dokumenta o pastoralu sakramenata) »da je u našim župama nužno osigurati stvarno iskustvo življenoga kršćanstva« tipično je svjedočanstvo kako službeni dokumenti »pomažu« riješiti nejasnoće. Ovakva teza mi stvara samo još veće nejasnoće, jer je shvaćam kao neizrečeni imperativ: »Ti si – kao župnik –

odgovoran za stvaranje iskustva življenoga kršćanstva u svojoj župi. « Misle li potpisnici ovoga dokumenta da mi to nije jasno? Ali, kada su se pozabavili pitanjem da meni i ostalim dušobrižnicima odgovore na pitanje: kako u okvirima klasičnoga župnog pastorala i u okvirima uhodane župne evangelizacije osigurati iskustvo življenoga kršćanstva?

Teza o »obnovi naših župnih zajednica« kao »osnovnom preduvjetu za kvalitetnu kršćansku inicijaciju i slavlje svih sakramenata« tipično je hrvatski crkveni isprazan govor, jer nitko, ama baš nitko u Hrvatskoj nije ponudio djelotvorni model obnove župnih zajednica. Mi imamo pozadinsku priču o Crkvi kao »zajednici zajednica«, ali ono što nudimo kao model rada u tim »zajednicama«, nije sposobno obnoviti ni članove tih »zajednica«, a kamoli doprinijeti obnovi čitave župne zajednice.

Od nas, dušobrižnika ovaj dokument, citirajući II. vatikanski koncil, zahtijeva »marljivo i strpljivo nastojanje oko liturgijskoga odgoja vjernika« (str. 13.). Ma to sam znao i prije ovoga dokumenta i doista se svojski trudio i pisanom riječju, i na vjeronaučnim susretima, i u propovijedima djelovati u tom smjeru, ali dobivam dojam da moji župljani ne žele ili ne trebaju odgoj. »Rast u vjeri« za većinu je mojih župljana ili nejasan ili »bauk« pojam. A kladim se da moji župljani nisu mnogo gori od župljana drugih župa diljem Lijepe Naše!

Imam osjećaj da tapkamo na mjestu. Jednostavno, nemaš odakle početi. Kršćavanjem djece, a potom ispovijedanjem i dijeljenjem prve pričesti djeci oko desete godine te dijeljenjem krizme nešto kasnije, mi stalno generiramo »papirnatu kršćane«. Odrasle kršćane ne uspijevamo nikako obnoviti, a čini se da za to nema rješenja, osim da se dogodi »probudjenje« (uvijek mislim na cjelinu, na to što zovemo »župa«, a ne na nekoliko pojedinaca ili manjih skupina). Istodobno novim, neutemeljenim kršćanima povećavamo masu razvodnjenog kršćanstva i kako iz toga začaranog kruga izići?

Ne smatram se teološkim analfabetom, cijenim rad teologa (konačno sve što znam, što sam naučio, dugujem teolozima), ali ne mogu tek tako prihvatiti teze nekog teologa zato što je on »autoritet«. Mislim konkretno na pokojnog Edwarda Schillebeeckxa. Svojevremeno sam s užitkom čitao njegovu knjigu o sakramentima (»Krist – sakrament«?), a sa svojevrsnom simpatijom njegovo objašnjavanje opravdanosti krštenja djece. No, već tada mi to nije djelovalo i uvjerljivo, a što sam »iskusniji«, to mi je sve neuvjerljivije bilo kakvo opravdavanje te prakse. Dolazim do zaključka da je to jedna od prvih stvari koju treba dokinuti, ako želimo obnovu kršćanskih zajednica. A ako je budemo zadržali, ako ona ima ikakvo realno teološko opravdanje, onda je nužno uvesti pokrsni »katekumenat« za sve krštene u djetinjstvu i nakon tog katekumenata nekakav »ozbiljni« obred izbora kršćanstva kao svog »svjetonazora«.

5. U krizi je – još jednom drugačijim riječima rečeno – bilo koji oblik »ozbiljnog« nastojanja oko pouke odraslih vjernika (npr. prije vjenčanja ili uz krštenje dje-

ce). Svako se nastojanje »oko odgoja vjernika« nasuče na njihovu pitanju: »A koliko će to trajati?« Hit tema među našim redovnim misarima bila je izjava »naše gore lista« da propovijed ne bi smjela trajati duže od 8 minuta. Spominjem to zbog toga što propovijed, bilo da je riječ o homiliji, bilo da se radi o katehetskoj propovijedi, ne može u 8 minuta odraditi zadatak. U 8 minuta ne mogu se protumačiti sva tri biblijska teksta ponuđena nedjeljom ili blagdanom, a ni ozbiljnije, temeljitije obraditi neka katehetska tema. Naravno, ne moramo u homiliji obraditi sva tri čitanja, ali čemu je onda Koncil ponudio toliki zalogaj Božje riječi, ako se svjesno odričemo njegova žvakanja i probavljanja?

O krizama župne kateheze i teologija milosti

Župna kateheza je također u dubokoj krizi. Bila bi ona u krizi i bez ikakvih društveno-političkih promjena u Hrvatskoj zbog već rečenoga: nepostojanja iskustva življene vjere u župnim zajednicama. Mišljenja sam da je ona dospjela u krizu zbog uvođenja školskoga vjeronauka, što je i roditelje, a i brojne svećenike, navelo na zaključak da je suvišno duplirati vjeronauk. Svi pokušaji teoretskoga objašnjavanja razlika između jednog i drugog nisu puno pomogli, jer se ta razlika može objasniti na papiru, ali ne prolazi u životu. K tomu, kateheza Crkve je (mjerena vremenski) u minusu u odnosu na »katehezu Sotone«. Svaki naš katehizant – dijete ili odrasla osoba, provede mnogo više vremena izložen »katehezi Sotone« nego katehezi Crkve pa je smiješno kukanje zbog »dupliranja« vjeronauka.

Prijedlog formiranja različitih katehetskih grupa (živi vjernički krugovi) kao zamjena za stari sustav dobne kateheze nije profunkcionirao u Crkvi. Tu i tamo se prakticira, imam dojam više kao model za smirivanje savjesti nego kao objektivno vrijedan model. Bojim se da bi prijelaz na takav oblik kateheze u manjim sredinama značio potpuni raspad sustava. Ima djece koja bi bila u više grupa i djece koja nemaju interesa ni za jednu grupu. Hoćemo li se pomiriti s tim da sva krštena djeca uistinu ni ne moraju pohađati župnu katehezu (da im je dosta, kao informacija šk. vjeronauk) i da samo pripravnici za prvu pričest i krizmu moraju imati župnu katehezu? Je li to ideal kojemu težimo? Kolika je šansa da će dijete, koje je uredno pohađalo katehetsku pripravu za ova dva sakramenta, eventualno bilo upisano i na školski vjeronauk, ali inače nije imalo veze sa župom (makar i ovakvom, jadnom kakva jest) u budućnosti biti kršćanin?

Već sam spomenuo da većina odraslih župljana ne pokazuju nikakvu volju za »rast u vjeri«. Mi uporno govorimo, i to s pravom, o potrebi katehizacije odraslih, ali što koristi kad sami odrasli drže da im to nije potrebno? U manjim sredinama povremene tribine (vjerskoga ili relevantnoga društvenog sadržaja) jedva okupe pedesetak slušača, a uvjeriti tradicionalne odrasle kršćane da im je potrebna stalna katehizacija, čini se neostvarivim.

Pokušavamo s roditeljima prvopričesnika i krizmanika (imamo prilike da ih »ucijenimo« i »natjeramo« na kateheze), ali čim ta prilika prođe, oni »pristojno« prepuste mjesto roditeljima nove generacije prvopričesnika i krizmanika.

Tamo gdje uspijevamo održavati dobnu župnu katehezu imamo drugu vrstu problema. Djeca nas ne čuju. Ne žele nas čuti. Neki kažu da nas ne mogu čuti, da je došlo takvo vrijeme (vidjeti npr. u »Epidemija popustljivog odgoja« Robert Shaw i Stephanie Wood, Zagreb, 2009. poglavlje o utjecaju medija, posebno TV-a i novih elektroničkih igrački). Stvore takvu atmosferu u grupi da je nemoguće doći do riječi. »Stručnjaci« nas na svim katehetskim školama i stručnim skupovima natrpavaju savjetima: »Treba se služiti novim metodama. Zaboravite frontalni sustav.« No, da biste osvojili pozornost drage djece, morate biti klaun. Situacija je takva da, u najdoslovnijem smislu riječi, na svaku moju riječ ide sto njihovih. Kolega koristi mikrofon i zvučnik da bi ih nadvikao. Ja zašutim i u prosjeku, na »satu« vjeronauka, koji traje oko 40 minuta, uspijem doći do riječi 5-10 min. Kamo sreće da je ostalo vrijeme otišlo na njihova pitanja ili suvislo iznošenje njihovih mišljenja! Daleko od toga. »Sat vjeronauka« nalik je igri asocijacija. Dovoljno je spomenuti jednu riječ, pazite, doslovno jednu riječ, da bi ona, poput loptice udarene štapom na biljarskom stolu, pokrenula seriju nasumičnih asocijacija između sudionika toga našeg susreta ... i gotovo je s temom koju si želio izložiti. Nepristojne upadice, tj. upadice »nepristojne« kao upadice (bontonski) i sadržajno nepristojne riječi, nepristojni komentari, njihovo pažljivo hvatanje riječi s potencijalnim dvostrukim značenjem, unošenje svih mogućih grickalica i »pijača«, nered koji ostavljaju za sobom u dvorani ... čini župnu katehezu poslom za očajnike ili snajperiste.

Sa školskim se vjeronaukom događa nešto čudno: što vjeroučitelji na našim stručnim sastancima više grade tu didatičko-pedagošku strukturu nastave vjeronauka, učenici to manje znaju i dokazuju da osim minimalne informiranosti školski vjeronauk ostvaruje i minimalni formativni učinak.

Dakle, ove dvije dimenzije svećeničke službe (»posvetiteljska« i »proročka«) postaju izvor goleme frustracije, akumuliranog nezadovoljstva. Područje kraljevske dimenzije svećeničke službe nisam ni dotaknuo jer ima i tu nejasnoća. Naime, teoretske (koncilske) postavke o laicima u Crkvi još uvijek izazivaju tako suprotstavljene interpretacije da se u praksi na župi nije lako snaći.

U zadatak mi je stavljeno da dam nekakvu viziju rješenja spomenutih poteškoća! Kad bih znao kako ih riješiti, onda to više ne bi bili problemi i ne bih govorio ovako kako sam govorio.

Osjećam da je jedini način poduzeti ozbiljne i duboke (strukturne?) promjene u pastoralu sakramenata inicijacije. Riječ inicijacija asocira me na narodnu izreku: »Po jutru se dan poznaje.« Moj je dojam da je praksa krštavanja djece dovela do djetinjastoga kršćanstva. Bi li trebalo razmišljati o svojevrsnoj novovjekoj »disci-

plini arkani«, tj. o nekakvom obliku postroživanja pripuštanju sakramentima inicijacije? Uvjeran sam, da!

Sve drugo što mi radimo u pravcu održavanja »stare slave« ili fiktivnoga rješavanja problema podsjeća me na ono što je Isus rekao: »A nitko ne stavlja krpe od sirova sukna na staro odijelo, jer zakrpa vuče s odijela pa nastane još veća rupa. I ne ulijeva se novo vino u stare mješine. Inače se mješine proderu, vino prolije, a mješine propadnu. Nego, novo se vino ulijeva u nove mješine pa se oboje sačuva.« (Mt 9, 16-17) Zvuči tragikomično da se upravo to događa u njegovoj Crkvi. Uvjeravaju me da je nemoguće pristupiti jednoj takvoj strukturalnoj promjeni crkvene prakse. Nisu me uvjerali, ali svakako takvo nešto ne ovisi o nama, pastoralcima.

I dopustite mi zaključiti. Ovih sam dana *e-mailom* dobio jednu priču koju mi je pošiljatelj namijenio jer zna da se mučim s ovim o čemu sam vama govorio. Rado bih je podijelio s vama jer mi se čini kao jedino realno rješenje problema. Naime, navedena priča podučava nas da kako je naše pastoralno djelovanje krhko, nestalno i ograničeno, kako ono zapravo ne ovisi prvenstveno o nama, nego o milosti, o djelovanju Isusa Krista.

»Jedan je čovjek spavao u svojoj kući, kad iznenada, usred noći, njegovu sobu ispunila svjetlost i ukaza mu se Spasitelj. Gospodin mu reče da za njega ima posao koji mora obaviti, i pokaza mu veliki kamen koji je stajao ispred kuće. Objasnio mu je da taj kamen mora gurati svom snagom.

I čovjek je to poslušno radio iz dana u dan. Mnogo se godina mučio od izlaska do zalaska sunca, gurao nepomičnu gromadu svom snagom. Svake se večeri čovjek vraćao u kuću iscrpljen, ali i sve zabrinutiji, jer je osjećao da mu dani prolaze uzalud. Vidjevši da čovjek pokazuje znakove obeshrabrenja, đavao se odluči umiješati. Počeo je ga je savjetovati: »Čovječe dragi! Pa ne vidiš li da usprkos tolikom trudu ništa nisi napravio? Koliko već vremena guraš taj kamen, i još se nije pomaknuo. Zašto se mučiš radi ničega? Valjda si svjestan da ga nikad i ne ćeš pomaknuti.« I uspije đavao pokolebati čovjeka. Izgubio je gotovo svu svoju srčanost i oduševljenje. Počeo je sumnjati u smisao poslušnosti Gospodinu. »Zašto se mučim oko nemogućeg zadatka?« mislio je. »Jednostavno ću uložiti nešto malo vremena i minimum truda, i to će biti sasvim dovoljno.« Ipak, prije nego postupi tako, odlučio je pomoliti se i iznijeti svoje dileme Gospodinu. »Gospodine«, reče, »dugo sam i naporno radio u tvojoj službi, ulažući svu svoju snagu u izvršavanje zadatka što si mi ga zadao. Pa ipak, nakon svega, nisam pomaknuo kamen ni pola milimetra. U čemu griješim? Zašto ne uspijevam?« Gospodin mu s puno ljubavi odgovori: »Prijetelju moj, kad sam tražio od tebe da mi služiš, što si ti prihvatio bez pogovora, rekao sam ti da guraš onaj kamen svom svojom snagom i ti si to sve ove godine i radio. Jesam li ti ikad spomenuo da očekujem od tebe da ga pomakneš? Tvoj zadatak je bio da guraš. I evo te k meni, iscrpljenog i istrošenog, pomalo deprimiranog

jer ti se čini da nisi uspio. No, je li zaista tako?« Pogledaj se samo. Tvoje ruke se snažne i mišićave, leđa nabijena i preplanula, koža na dlanovima je očvrsnula od stalnog pritiska, a noge su ti postale krupne i čvrste. U cjelini gledajući, ojačao si i tvoje su mogućnosti sada daleko veće nego ranije. Istina, nisi pomaknuo kamen. Jer to nije ni bio tvoj zadatak. Tvoj poziv je bio poslušno gurati. Vježbati svoju vjeru i povjerenje u moju mudrost. U tome si uspio. Čestitam! A ja ću sada, prijatelju moj, pomaknuti kamen.«

Ova je pripovijest realna. Ostat ćemo i dalje pogođeni križevima svakidašnjega pastoralara. Ali to nije sve. Ne treba gledati sebe, treba gledati milost, Isusa Krista. Tada će se i naša perspektiva promijeniti. Moći ćemo *zajedno s njim* hrabro i ponizno pomicati kamenje i širiti njegovu radosnu vijest. Stoga, molimo Gospodina da nas hrabri u svim našim zamorima i da se pokaže kako su nas pastoralni napori tijekom godina našega služenja njemu ojačali i da smo porasli u povjerenju u njegovu mudrost.

**CHRIST MOVING ROCKS IN PASTORAL WORK
SOME CRITICAL POINTS ON A PARISH
BY A PARISH PRIEST**

Mili Plenković*

Summary

The article provides a critical reflection on the state of parishes and parish spiritual guidance from the point of view of a parish priest. The state is considered in the light of numerous ambiguities and crises that can nowadays easily be noticed both in the Church and a parish: identity, biblical theology and sacraments, pastoral work related to sacraments and pastoral work with adults. The premises from the »Directory on Pastoral Sacraments' are considered here, with a special emphasis on parish community: the relationship between parish and school catechesis, the initiation. The advocated idea is the one of transformation and change of the actual understanding and the realization of the Christian initiation. Finally, it is emphasized that all the mentioned crises are leading us to Jesus Christ, to the theology of grace, for he is the only one to move rocks in our pastoral work.

Key words: parish, parish community, initiation, catechesis, catechism.

---

* Don Mili Plenković, Trg sv. Stjepana I., p.p. 3, 21540 Hvar, Croatia, mili.plenkovic@st.t-com.hr